

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

VÅR REFERANSE
22/3836

DERES REFERANSE

DATO
21.03.2024

Tilråding om systemviktige foretak

Etter forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV ([CRR/CRD IV-forskriften](#)) § 31, skal Finanstilsynet hvert år, innen utgangen av første kvartal, gi råd til Finansdepartementet om hvilke foretak som bør anses som systemviktige i Norge, og oppfylle et særskilt bufferkrav på 1 eller 2 prosent.¹ Etter forskriften skal systemviktige foretak pålegges institusjonsspesifikke bufferkrav. I det følgende redegjøres det for hovedkriteriene for identifikasjon av systemviktige foretak.

Systemviktige foretak basert på hovedkriteriene i forskriften

Etter forskriften skal vurderingen av systemviktighet ta utgangspunkt i foretakenes forvaltningskapital som andel av Fastlands-Norges BNP og foretakenes utlån til publikum i Norge som andel av samlede utlån til publikum i Norge.

Foretak som oppfyller minst ett av følgende kriterier, skal etter forskriften § 30 annet ledd anses som systemviktige i Norge og ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent:

- foretak som ved utgangen av det foregående år hadde forvaltningskapital som utgjorde mer enn 10 prosent av Fastlands-Norges BNP,
- foretak som ved utgangen av foregående år hadde utlån til publikum i Norge som utgjorde mer enn 5 prosent av samlede utlån til publikum i Norge.

Foretak som oppfyller minst ett av følgende kriterier, skal etter forskriften § 30 tredje ledd anses som systemviktige i Norge og ha et særskilt bufferkrav på 2 prosent:

- foretak som ved utgangen av det foregående år hadde forvaltningskapital som utgjorde mer enn 20 prosent av Fastlands-Norges BNP,
- foretak som ved utgangen av foregående år hadde utlån til publikum i Norge som utgjorde mer enn 10 prosent av samlede utlån til publikum i Norge.

Beregninger av indikatorene skal baseres på foretakenes konsernregnskap per 31. desember 2023 tillagt utlån i deleide kredittforetak, som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett, og som ikke inngår i konsernregnskapet.²

¹ Se finansforetaksloven § 14-3 (4).

² Eierandeler under 50 prosent, innregnet forholdsmessig ut ifra eierandeler i foretakene per utgangen av 2023.

Forvaltningskapital som andel av Fastlands-Norges BNP

Tabell 1 viser forvaltningskapitalen i milliarder kroner og i prosent av Fastlands-Norges BNP for de største norske bankene og kredittforetakene.³ Forvaltningskapitalen er beregnet på konsolidert nivå, slik at også norske foretaks utlån i utlandet inngår i beregningene.

Tabell 1 Norske foretak (konsern) med forvaltningskapital som utgjør mer enn 5 prosent av Fastlands-Norges BNP, nominelle verdier i mrd. NOK per 31. desember 2023

	Forvaltningskapital (i mrd. NOK)	Andel av Fastlands-Norges BNP	Endring i andel fra 2022 (prosentpoeng)
DNB Bank ASA	3 440	89,2 %	-1,5
Kommunalbanken AS	522	13,5 %	-0,3
Sparebank 1 SR-Bank ASA	362	9,4 %	-0,3
Nordea Eiendomskreditt AS	348	9,0 %	-0,2
Sparebank 1 SMN	308	8,0 %	0,0
Sparebanken Vest	306	8,0 %	0,6
Sparebank 1 Østlandet	249	6,5 %	0,0
Santander Consumer Bank AS	212	5,5 %	-0,2

Basert på denne indikatoren oppfyller DNB Bank ASA og Kommunalbanken AS kriteriet for systemviktige foretak i Norge. Etter forskriften § 30 skal DNB Bank ASA ha et særskilt bufferkrav på 2 prosent, mens Kommunalbanken AS skal ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent.

Markedsandel av utlån til publikum i Norge

I beregningen av markedsandel inngår utlån til publikum fra samtlige banker, kredittforetak og finansieringsforetak, inkludert filialer av utenlandske foretak, i nevneren. Tabell 2 viser samlede utlån til publikum fra norske foretak med høyest markedsandel i Norge.

Tabell 2 Norske foretak (konsern) med markedsandeler for utlån til publikum over 2 prosent, nominelle verdier i mrd. NOK per 31. desember 2023

	Utlån	Markedsandel	Endring i andel fra 2022 (prosentpoeng)
DNB Bank ASA	1 566	25,4 %	-0,7
Kommunalbanken AS	340	5,5 %	0,2
Nordea Eiendomskreditt AS	334	5,4 %	0,0
Sparebank 1 SR-Bank ASA	267	4,3 %	0,1
Sparebanken Vest	255	4,1 %	0,3
Sparebank 1 SMN	234	3,8 %	0,3
Sparebank 1 Østlandet	197	3,2 %	0,0
Sparebank 1 Nord-Norge	142	2,3 %	0,1
Sparebanken Sør	128	2,1 %	0,0
Sum	1 897	56,1 %	0,2

³ Ingen finansieringsforetak er i nærheten av forskriftens grenser for systemviktighet.

Etter denne indikatoren vil DNB Bank ASA, Kommunalbanken AS og Nordea Eiendomskreditt AS være systemviktige foretak i Norge. DNB Bank oppfyller kriteriet for et særskilt bufferkrav på 2 prosent. Kommunalbanken og Nordea Eiendomskreditt oppfyller kriteriet for et særskilt bufferkrav på 1 prosent.

Utenlandske filialer

Filialer av utenlandske banker omfattes ikke av forskriften. For oversiktens skyld nevnes likevel at Nordea Bank Abp sin filial har forvaltningskapital som utgjør 23,4 prosent av Fastlands-BNP og en markedsandel for utlån som utgjør 6,4 prosent av totale utlån. Danske Bank A/S sin filial har en forvaltningskapital som utgjør 10,9 prosent av Fastlands-BNP, og markedsandel for utlån utgjør 4,9 prosent av totale utlån.

Andre kriterier

Finanstilsynet skal etter forskriften § 31 også basere sitt råd på "*en vurdering av blant annet foretakets størrelse, foretakets omfang av virksomhet i Norge og i andre land, foretakets kompleksitet, foretakets rolle i den finansielle infrastrukturen og i hvilken grad foretaket er sammenvevet med resten av det finansielle systemet.*" Finanstilsynet har valgt å se hen til [anbefalinger fra Den europeiske banktilsynsmyndighet \(EBA\)](#) om identifisering av nasjonalt systemviktige foretak.

EBA anbefaler et sett kvantitative kriterier, som kan suppleres med skjønnsmessige vurderinger, for institusjoner som ikke anses systemviktige etter den kvantitative analysen. EBA anbefaler at den skjønnsmessige vurderingen gjøres ved hjelp av enkeltscore på de kvantitative kriteriene eller ved bruk av 49 valgfrie kvalitative og kvantitative indikatorer. Begge de norske forskriftsindikatorene er blant disse. I den kvantitative analysen beregnes en score for hver institusjon basert på følgende kriterier:

Kriterier	Indikatorer	Vekt
Størrelse	Forvaltningskapital	25 %
Betydning	Verdi av innlandske betalingstransaksjoner	8,33 %
	Innskudd til private innskytere i EU	8,33 %
	Lån til private låntakere i EU	8,33 %
Kompleksitet	Verdi av OTC-derivater	8,33 %
	Forpliktelser i andre land	8,33 %
	Fordringer i andre land	8,33 %
Sammenkobling	Forpliktelser innen finansmarkedet	8,33 %
	Eiendeler innen finansmarkedet	8,33 %
	Utestående gjeldsinstrumenter	8,33 %

For hver indikator beregnes en verdi som representerer institusjonens andel innenfor hver indikator, uttrykt i basispunkter. Disse indikatorverdiene vektet så sammen til en score per kriterium og deretter en totalscore. Foretak som får totalscore på 350 eller høyere, skal etter EBAs anbefaling automatisk anses som systemviktige. Nasjonale myndigheter kan øke eller senke denne grensen basert på nasjonale forhold. Anbefalingen åpner også for å identifisere systemviktige foretak basert på skjønn.⁴

⁴ Beregningsutfordringer ved EBAs metodikk er forklart i vedlegg til [Finanstilsynets råd i 2015](#).

Tabell 3 Norske foretak (konsern) med totalscore over 100 ved bruk av EBAs metodikk per 31. desember 2023

	Totalscore	Størrelse	Betydning	Kom- pleksitet	Sammen- kobling
DNB Bank ASA	4064	3281	3230	6758	2986
Kommunalbanken AS	400	550	6	341	703
Sparebank 1 SR-Bank ASA	353	399	313	361	338
Sparebank 1 SMN	255	342	296	112	271
Sparebanken Vest	241	323	296	94	252
Santander Consumer Bank AS	211	223	204	314	103
Nordea Eiendomskreditt AS	198	366	186	7	232
Sparebank 1 Østlandet	189	269	212	59	217
Sparebank 1 Nord-Norge	148	192	158	39	205
Sparebanken Sør	114	166	139	26	127

I tabell 3 vises indikatorene for norske foretak med totalscore over 100 ved bruk av EBAs metodikk per 31. desember 2023. DNB Bank ASA, Kommunalbanken AS og Sparebank 1 SR-Bank ASA har en totalscore over 350, mens Nordea Eiendomskreditt AS har en totalscore nær 200.

Samlet vurdering og tilrådning

Systemviktige foretak har særlig stor betydning for det finansielle systemet og realøkonomien. Slike foretak skal ha et høyere krav til ren kjernekapital for å ha en større tapsbærende evne, og dermed redusere sannsynligheten for at foretakene får økonomiske problemer som kan ha alvorlige negative konsekvenser for det finansielle systemet og realøkonomien.

Basert på kriteriene i CRR/CRD IV-forskriften, tilrår Finanstilsynet at DNB Bank ASA, Kommunalbanken AS og Nordea Eiendomskreditt AS fortsatt skal anses som systemviktige foretak.

Sparebank 1 SR-bank ASA har en forvaltningskapital som er nær kravene i forskriften § 30 annet ledd. Bankens EBA-totalscore er høyere enn grensen for automatisk identifisering av systemviktige foretak, ifølge EBAs anbefalinger. Banken har vedtatt å fusjonere med Sparebanken 1 Sørøst-Norge. Fusjonen forutsetter godkjenning fra Finanstilsynet og Konkurransetilsynet. Ifølge forskriften § 31 skal Finanstilsynets råd baseres på en bredere vurdering. Etter en samlet vurdering tilrår det at Sparebank 1 SR-bank ASA anses som systemviktig.

Finanstilsynet tilrår at DNB Bank ASA skal ha et særskilt bufferkrav på 2 prosent, og at Kommunalbanken AS, Nordea Eiendomskreditt AS og Sparebank 1 SR-bank ASA skal ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent.

For Finanstilsynet

Knut Haugan
(konst.) direktør for risikoovervåkning og makrotilsyn

Anneli Solberg
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.